

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Ιδεολογία στην Παιδική Λογοτεχνία

Ενότητα 2:

Πολιτική ορθότητα και παιδική λογοτεχνία

Αγγελική Γιαννικοπούλου

Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική
Ηλικία (ΤΕΑΠΗ)

Πολιτική ορθότητα (Political correctness)

Πολιτική ορθότητα ονομάζεται η κίνηση που αντιτίθεται στη γλώσσα και τη συμπεριφορά που ως αποτέλεσμα έχει να προσβάλλονται/ μειώνονται ομάδες εξαιτίας:

- φύλου
- εθνικότητας
- σεξουαλικής προτίμησης
- αναπηρίας
- ηλικίας
- και γενικά πάσης φύσεως προκαταλήψεων.

Μη πολιτικώς ορθές διαφημίσεις

Αυτές οι δύο διαφημίσεις δεν είναι πολιτικώς ορθές, καθώς και οι δύο προσβάλλουν τη γυναίκα.

Μη πολιτικώς ορθά λαϊκά στιχουργήματα

Αλλά και αυτά τα λαϊκά
στιχουργήματα δεν θα
μπορούσαν να
θεωρηθούν πολιτικώς
ορθά:
«Στραβός βελόνα
γύρευε μέσα σε
αχυρώνα
και ο κουφός του έλεγε
πως άκουσ' ένα κρότο.»

«Τρεις σπανοί από την Πόλη,
πέντε τρίχες είχαν όλοι
κι ένας άλλος Τηνιακός
πέντε τρίχες μοναχός.

- Βρε, καλώς τον πολυγένη!
Και από πούθε κατεβαίνει;
- Απ' τη Βενετιά πηγαίνω.
Πάω ν' αγοράσω χτένια
Γιατί μ' έφαγαν τα ...
γένια!»

Μη πολιτικώς ορθά κείμενα

Και σε αυτό το κείμενο υπάρχουν σημεία μη πολιτικώς ορθά. Μπορείτε να τα εντοπίσετε;

[3]

Εκεί στο «μέσα σπίτι» είδα αντιγρά μου μιαν αρχόντισσα να με καλωσορίζει καλοσυνάτα με φωνή σιγανή και γλυκιά. Περίμενα να δω καμιά γυναίκα το πολύ μ' ένα μάτι, και να σου που είχα μπροστά μου μια χαριτωμένη κυρά με δυο μεγάλα μαύρα μάτια που είχαν ακόμα μέσα τους όλη τη φρεσκάδα και τη λάμψη της νιότης. Φορούσε φεσάκι με τσεμπέρι τυλιγμένο τριγύρω και φορτωμένο φλωριά, φορούσε και γερντάνι μαργαριταρένιο μ' ένα κωνσταντινάτο στα στήθια της. Η κερα-Δέσποινα (αυτό ήταν το πραγματικό της όνομα) φορούσε ακόμα σκούρο φουστάνι μ' ένα ψιλοκαμωμένο κι ανοιχτούτσικο κοντογούνι.

Παραμέσα μισοσηκώθηκε ένας καλοκάγαθος άνθρωπος, όμορφος κι αυτός. Μας καλωσόρισε μ' ένα παράξενο χαμογέλιο. Ήταν ο Στραβοκώστας, ο άντρας της Δέσποινας. Τονε λέγανε έτσι γιατί δεν είχε μάτια ο δύστυχος.

[4]

Ερωτήσεις (1/4)

Αυτό το εξώφυλλο θα μπορούσε να θεωρηθεί από κάποιους ως πολιτικώς ορθό και από κάποιους άλλους ως μη. Πώς δικαιολογεί η κάθε ομάδα την άποψή της;

[5]

Ερωτήσεις (2/4)

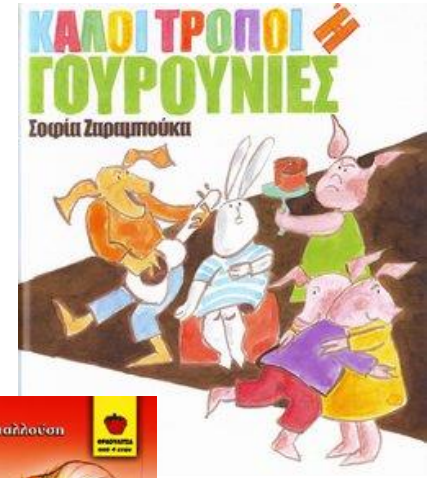
Οι τίτλοι αυτοί είναι κατά τη γνώμη σας πολιτικώς ορθοί; Γιατί ναι/ όχι;

[6]

[7]

[8]

[9]

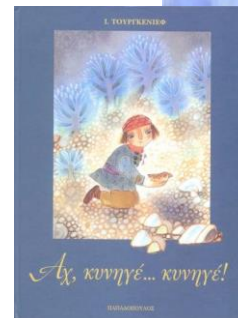
Ερωτήσεις (3/4)

Τι θα λέγατε για αυτές τις δύο εικόνες από αντίστοιχα βιβλία;

[10]

[11]

Ερωτήσεις (4/4)

Τι έχετε να παρατηρήσετε σε αυτές τις εικόνες; Θα τις θεωρούσατε πολιτικώς ορθές;

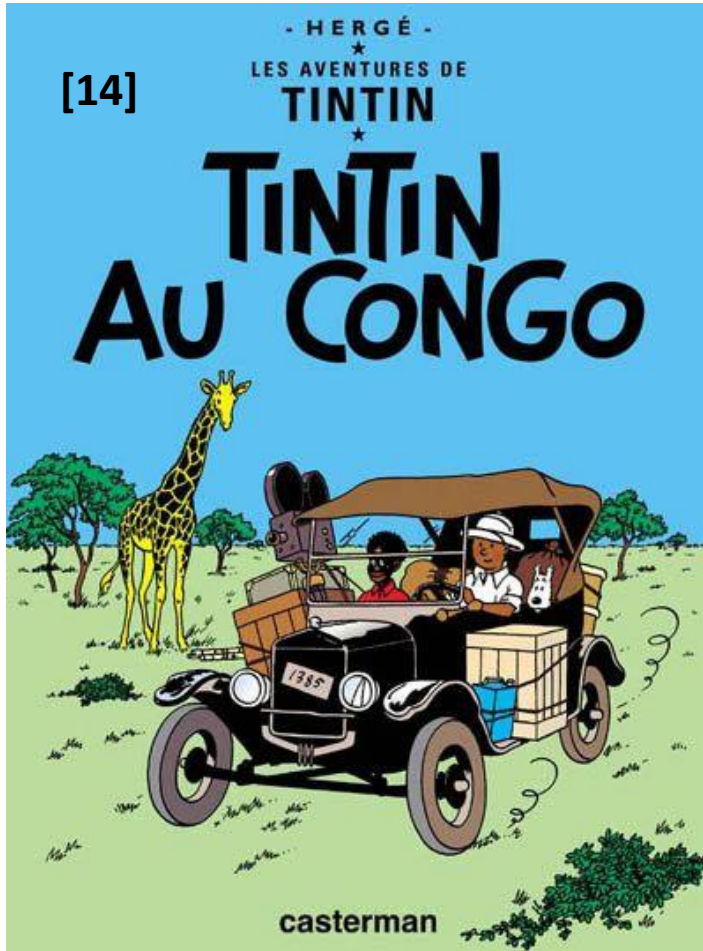

[12]

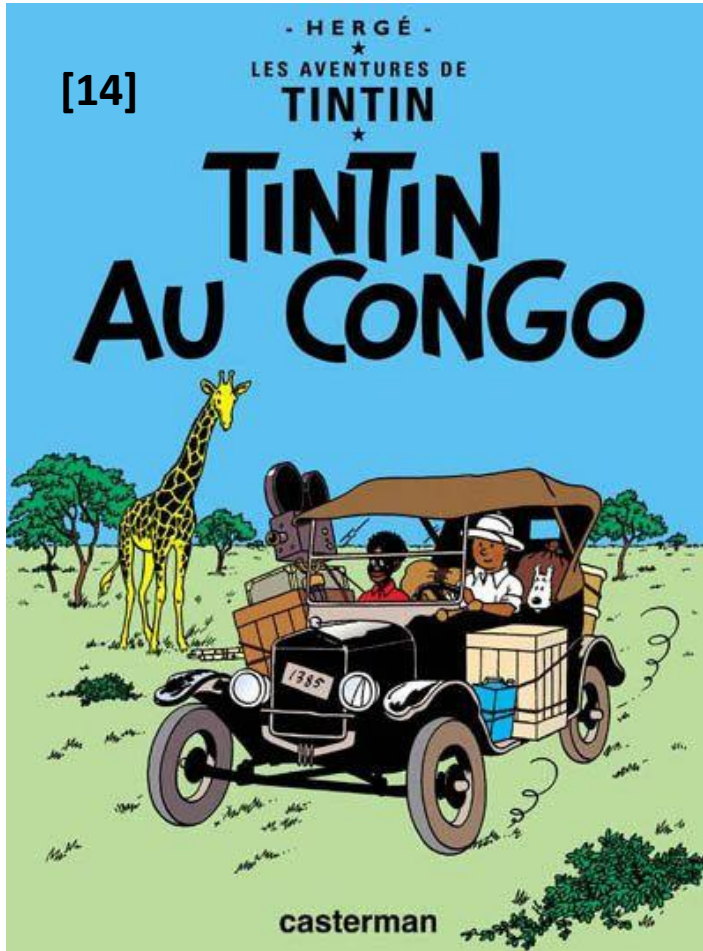
[13]

Οι Περιπέτειες του Τεν-Τεν (1/2)

Πρόκειται για το δεύτερο βιβλίο από τη σειρά Les Aventures de Tintin, γραμμένο και εικονογραφημένο από τον Βέλγο Hergé για το ένθετο Le Petit Vingtième της Βέλγικης εφημερίδας Le Vingtième Siècle . Η ιστορία πρωτοεκδόθηκε το 1930-1931 σε ασπρόμαυρη μορφή. Κυκλοφόρησε ως βιβλίο το 1937 και με έγχρωμη εικονογράφηση για πρώτη φορά το 1946. Η ιστορία δημιουργήθηκε για να αναπτύξουν θετικές στάσεις τα παιδιά απέναντι στην αποικιοκρατία του Βελγίου στο Κονγκό. Το βιβλίο επανεκδόθηκε σε διαφορετική μορφή μετά το 1975.

Οι Περιπέτειες του Τεν-Τεν (2/2)

Ζητήθηκε να απαγορευτεί η κυκλοφορία του συγκεκριμένου τεύχους, ή να προστεθεί «επεξήγηση» για το ιδεολογικό πλαίσιο της εποχής, κάτι που υπάρχει στη βρετανική έκδοση του δημοφιλούς κόμικ. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το συγκεκριμένο τεύχος βρίσκεται τοποθετημένο μόνο στο τμήμα ενηλίκων των βιβλιοπωλείων!

Πολιτικώς ορθή γλώσσα (1/4)

Για τις ακόλουθες λέξεις στη διπλανή στήλη δώστε ένα πολιτικώς ορθώς ισοδύναμο:

- ηλίθιος,
- μαύρη γυναίκα,
- άσχημος,
- χοντρός,
- γέρος/γριά,
- ζητιάνος,
- καράφλας,
- πρωτόγονος,
- αμόρφωτος,
- ψοφίμι,
- κανιβαλισμός,
- νοητική στέρηση,
- άστεγος,
- άνεργος,
- ανήθικος,
- τυφλός.

Πολιτικώς ορθή γλώσσα (2/4)

- ηλίθιος: άνθρωπος διαφορετικών νοητικών δυνατοτήτων/ μη κάτοχος γνώσεων.
- νοητική στέρηση: προσωπικός ρυθμός κατάκτησης της γνώσης.
- μαύρη γυναίκα: πρόσωπο φύλου πλούσιο σε μελανίνη.
- άσχημος: άτομο που η εμφάνισή του αμφισβητεί τα στερεοτυπικά πρότυπα ομορφιάς/ άτομο που εμφάνισή του δεν περνά απαρατήρητη.

Πολιτικώς ορθή γλώσσα (3/4)

- χοντρός: οριζόντια προικισμένος/ χαρισματικός σε όγκο/ ευρύχωρος/ άτομο με εμφανή σημάδια της ευμάρειας στον σωματότυπό του.
- γέρος/ γρια: ώριμο άτομο.
- ζητιάνος: πρόσωπο που αιτεί ιδιωτική χρηματοδότηση.
- καράφλας: ελεύθερος από χτένισμα (comp-free).
- πρωτόγονος: άνθρωπος με διαφορετική κουλτούρα.
- αμόρφωτος: κάποιος χωρίς συμβατική εκπαίδευση.

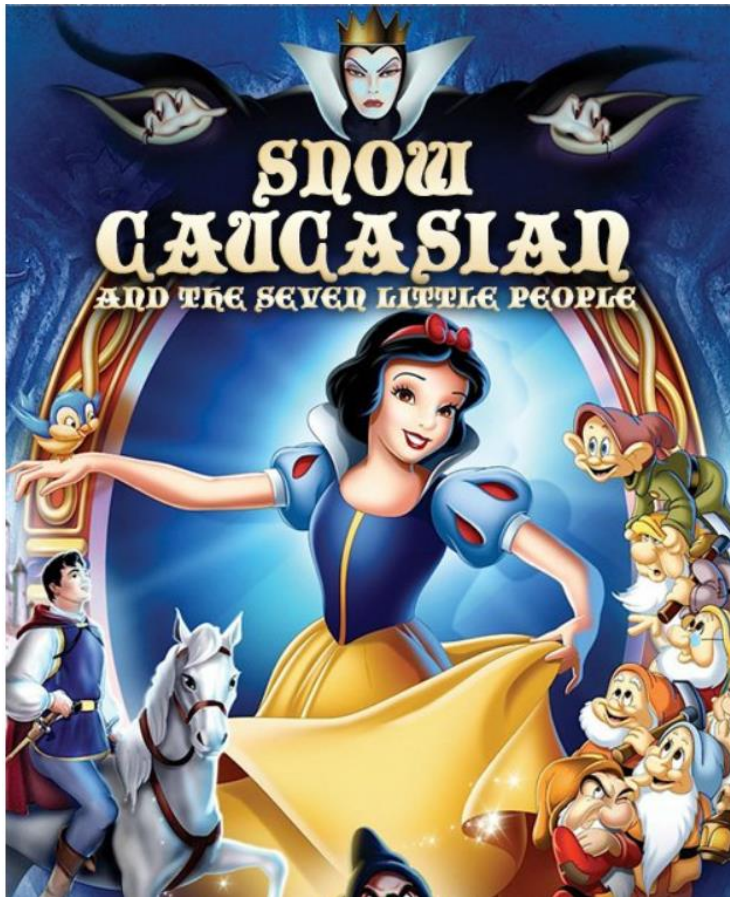

Πολιτικώς ορθή γλώσσα (4/4)

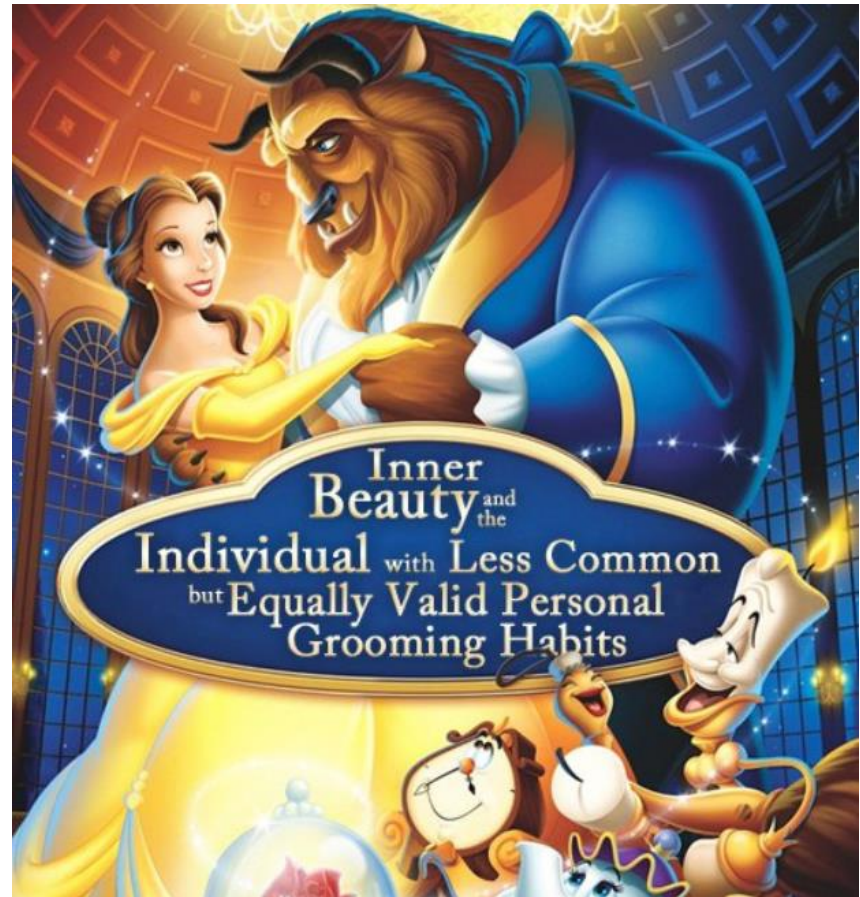
- ψοφίμι: προσωρινά ανίκανος να μεταβολίζει.
- κανιβαλισμός: ενδοφυλετική βρώση.
- άστεγος: άτομο με ευέλικτη κατοικία.
- άνεργος: επαγγελματικά αδέσμευτος.
- ανήθικος: άτομο με προσωπικό, μη παραδοσιακό, σύστημα αξιών.
- τυφλός: άτομο με πολύ ανεπτυγμένες τις αισθήσεις της ακοής, της αφής, της όσφρησης και της γεύσης/ άτομο με εσωτερική όραση/ άτομο που βλέπει με τα μάτια της ψυχής.

Προτάσεις για πολιτικώς ορθούς τίτλους για ταινίες του Ντίσνεϊ (1/2)

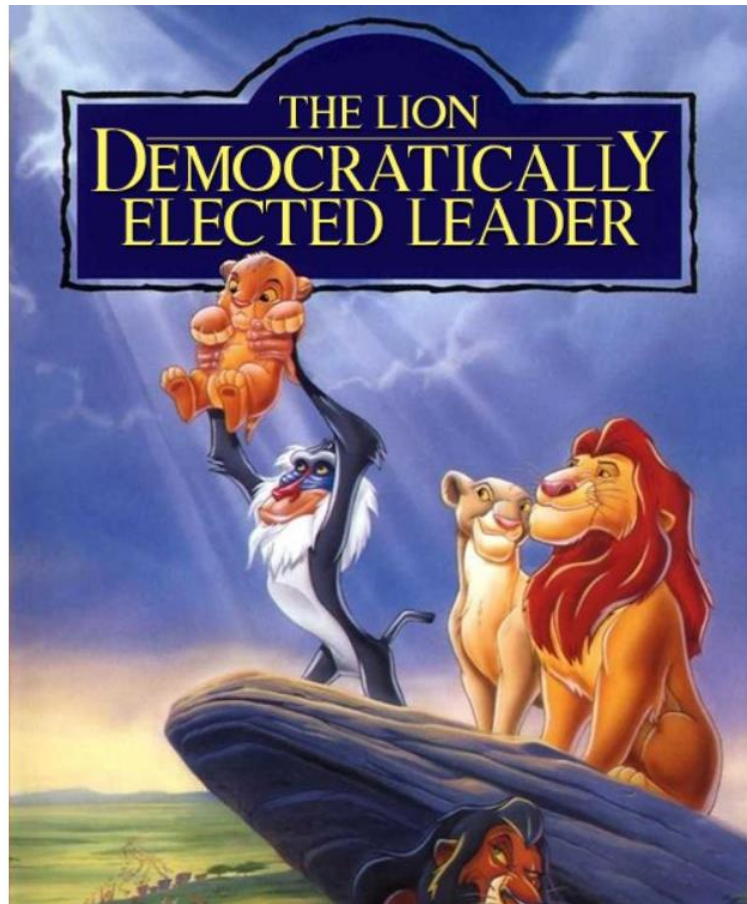

[15]

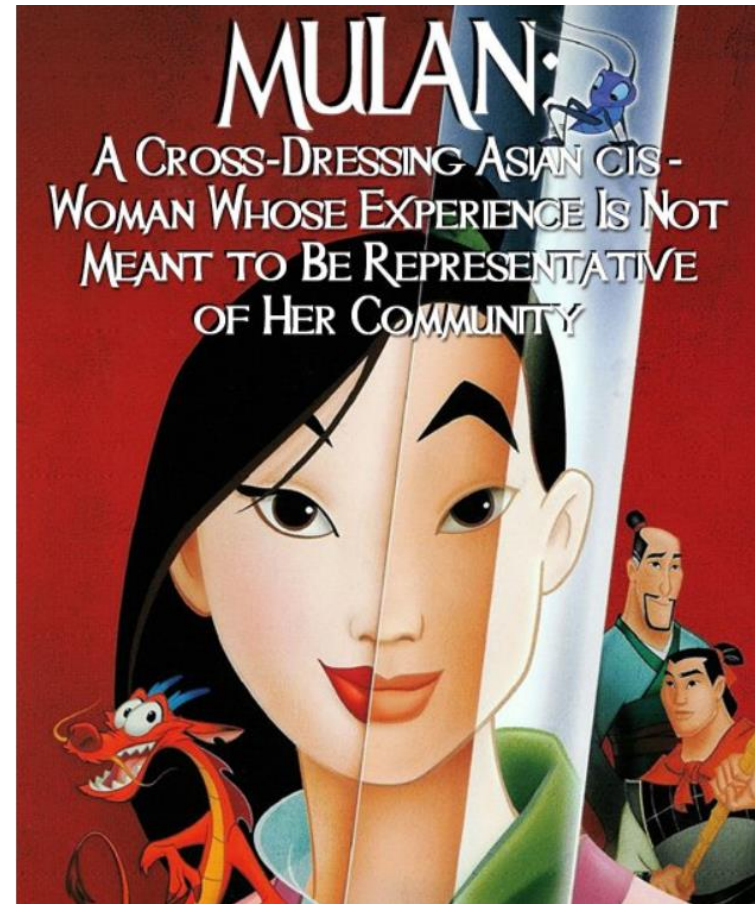

[16]

Προτάσεις για πολιτικώς ορθούς τίτλους για ταινίες του Ντίσνεϊ (2/2)

[17]

[18]

Πολιτικώς μη ορθοί τίτλοι, μοτίβα, χαρακτήρες παραμυθιών (1/4)

Στους τίτλους και τους παραμυθικούς ήρωες στη διπλανή στήλη προτείνετε πολιτικώς ορθές αλλαγές.

- Η Πεντάμορφη και το τέρας.
- Ο Κοντορεβιθούλης.
- Ο Αλή Μπαμπάς και οι 40 κλέφτες.
- Το ασχημόπαπο.
- Η Τοσοδούλα.
- Φρικαντέλα.
- Ο λαίμαργος Τουνελόδρακος.
- Μια φορά μια γιαγιά κατάπιε μια μύγα παχιά.
- Μητριά.
- Αράπης.
- Φτωχός.
- Γίγαντας.
- Πονηρή αλεπού.

Πολιτικώς μη ορθοί τίτλοι, μοτίβα, χαρακτήρες παραμυθιών (2/4)

- Η Πεντάμορφη και το τέρας: Η Ωραία, εξωτερικά, και ο Ωραίος, εσωτερικά.
- Ο Κοντορεβιθούλης: Το αγόρι που χώραγε παντού / Ο Ρεβιθομικρούλης / Ο Χωράς παντού / Εξυπνορεβιθούλης.
- Ο Αλή Μπαμπάς και οι 40 κλέφτες: Ο Αλή Μπαμπάς και οι 40 που νόμιζαν ότι όλα είναι όλων / και οι 40 διαχειριστές ξένων περιουσιών/και οι 40 μονίμως δανειζόμενοι.
- Το ασχημόπαπο: Το ξεχωριστόπαπο / Το μοναδικόπαπο.

Πολιτικώς μη ορθοί τίτλοι, μοτίβα, χαρακτήρες παραμυθιών (3/4)

- Η Τοσοδούλα: Η Δαχτυλένια.
- Φρικαντέλα: Ασυνηθιστέλα.
- Ο λαίμαργος Τουνελόδρακος: Ο ορεξάτος Τουνελόδρακος.
- Μια φορά μια γιαγιά κατάπιε μια μύγα παχιά: Μια φορά μια χρονολογικά προικισμένη κατάπιε μια μύγα οριζόντια προικισμένη.
- Μητριά: πρόσ-θετη μάνα/η παρεξηγημένη σύζυγος του πατέρα/μητέρα δεύτερης ευκαιρίας.

Πολιτικώς μη ορθοί τίτλοι, μοτίβα, χαρακτήρες παραμυθιών (4/4)

- Αράπης: Ο σοκολατένιος άντρας.
- Φτωχός: Αυτός που έμπρακτα αντιδρά στην καπιταλιστική λογική.
- Γίγαντας: ευμεγέθης/ψηλόσωμος άνδρας/
μοναδικά ψηλός/μεγεθυμένος και
γεροδεμένος/υπεραναπτυγμένος.
- Πονηρή αλεπού: πολυμήχανη αλεπού.

Πολιτικώς ορθά παραμύθια

Ο συγγραφέας επαναδιηγείται τα γνωστά κλασικά παραμύθια "απελευθερώνοντάς" τα από τις σεξιστικές, ηλικιακές, ρατσιστικές, οικολογικά απαράδεκτες και κάθε είδους προκαταλήψεις.

[19]

[20]

Προβληματικά/Πολιτικώς μη ορθά σημεία στη Σταχτοπούτα (1/2)

- Η όμορφη είναι πάντα καλή, οι άσχημοι κακοί
- Βελτίωση θέσης χωρίς υπερφυσική βοήθεια δεν γίνεται.
- Η ευτυχία όλη στηρίζεται σε ένα ακριβό φόρεμα και ένα λαμπερό αυτοκίνητο.
- Ο ανταγωνισμός ανάμεσα στις γυναίκες είναι πάντοτε για τα λούσια.
- Οι χοροεσπερίδες του πρίγκιπα είναι ένα είδος καλλιστείων.
- Ο πλούσιος γάμος φέρνει την ευτυχία.
- Καμιά κοπέλα δεν διανοείται να απορρίψει έναν πρίγκιπα.
- Ο άντρας δεν χρειάζεται κανένα άλλο προσόν.

Προβληματικά/Πολιτικώς μη ορθά σημεία στη Σταχτοπούτα (2/2)

Η ευτυχία όλη στηρίζεται σε ένα ακριβό αυτοκίνητο. Καταναλωτισμός.

[21]

Προβληματικά/ Πολιτικώς μη ορθά σημεία στη Χιονάτη (1/3)

- Η ρατσιστική ευχή για κόρη.
- Η νέα βασίλισσα δεν έχει άλλη έννοια από το να είναι η ομορφότερη (σεξιστικό).
- Η γυναίκα δεν αξίζει όταν μεγαλώσει και πάψει να είναι όμορφη.
- Οι γυναίκες πολεμούν λυσσαλέα η μία την άλλη. Πού είναι η γυναικεία αλληλεγγύη;
- Το στερεότυπο του νάνου.

Προβληματικά/ Πολιτικώς μη ορθά σημεία στη Χιονάτη (2/3)

- Το πρότυπο της καλής γυναίκας:
 - Όμορφη και καλή νοικοκυρά.
 - Υπηρετεί ακόμη και τους νάνους
 - Η εξυπνάδα δεν είναι το μεγάλο ατού των γυναικών.
- Φονικό όπλο το μήλο.
- Ο πρίγκιπας και ο γάμος μαζί του (το όνειρο κάθε γυναίκας).
- Ο γάμος και νεκρές γυναίκες ανασταίνει.

Προβληματικά/ Πολιτικώς μη ορθά σημεία στη Χιονάτη (3/3)

Η ρατσιστική ευχή για κόρη άσπρη σαν το γάλα.

Το στερεότυπο του νάνου (1/3)

Ενώ το σωματικό έλλειμμα δεν ακολουθείται από πνευματικό ή ηθικό έλλειμμα, ο νάνος αποτελεί μια θλιβερή παραφωνία στον κόσμο των ανθρώπων και μια αξιοσημείωτη μειονεξία.

[23]

Το στερεότυπο του νάνου (2/3)

Εξαιτίας της μειονεξίας του ο νάνος αποβάλλεται από την κοινωνία. Ζει στο δάσος μόνος μαζί με τους ομοίους τους, κρυμμένος από όλους τους άλλους.

[23]

Το στερεότυπο του νάνου (3/3)

Στην κοινή αντίληψη οι νάνοι στερούνται βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η σεξουαλικότητα ή η δημιουργία οικογένειας. Ποτέ η Χιονάτη, ή κάποια άλλη έστω μικροκαμωμένη κυρία, δεν θα διάλεγε έναν νάνο για άντρα της. Διαφορετική η περίπτωση της Τοσοδούλας ή του Κοντορεβιθούλη.

[23]

Προβληματικά/Πολιτικώς μη ορθά σημεία στη Χιονάτη

[24]

Φονικό όπλο το μήλο (διατροφική αστοχία).

Προβληματικά/Πολιτικώς μη ορθά σημεία στην Κοκκινοσκουφίτσα (1/7)

- Το υποκοριστικό ως τρόπος ομιλίας προς συγκεκριμένες κατηγορίες ανθρώπων (π.χ. παιδιά) θεωρείται μειωτικός.
- Η μαμά ζητά από την Κοκκινοσκουφίτσα να πάει στη γιαγιά καθώς η φροντίδα της οικογένειας είναι γυναικεία υπόθεση.
- Η γιαγιά θέλει και κρασί. Προβλήματα αλκοολισμού.
- Κάθε άτομο μεγάλης ηλικίας θεωρείται αδύναμο και ανήμπορο να φροντίσει τον εαυτό του.

Προβληματικά/Πολιτικώς μη ορθά σημεία στην Κοκκινοσκουφίτσα (2/7)

- Ο κακός λύκος τρώει τη γιαγιά.
- Ο λύκος φοράει το νυχτικό της γιαγιάς και ξαπλώνει στο κρεβάτι.
- Η Κοκκινοσκουφίτσα σχολιάζει απαξιωτικά την εμφάνιση του λύκου.
- Ο άντρας ξυλοκόπος επεμβαίνει και σώζει δύο γυναίκες, τη γιαγιά και την Κοκκινοσκουφίτσα.
- Μήπως ο ξυλοκόπος προβαίνει σε αλόγιστη υλοτομία;

Προβληματικά/Πολιτικώς μη ορθά σημεία στην Κοκκινοσκουφίτσα (3/7)

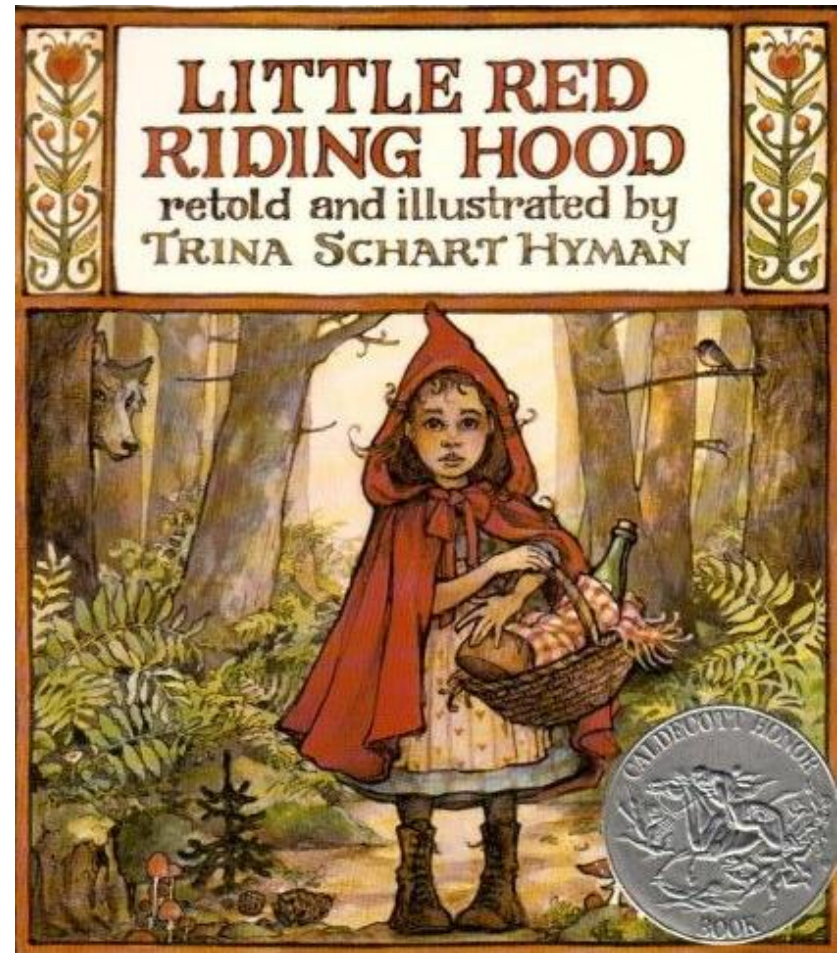
- Ο λύκος τιμωρείται άγρια (ηθική αστοχία).
- Ο λύκος εξοντώνεται (οικολογική αστοχία).
- Ο λύκος και η Κοκκινοσκουφίτσα ανταγωνίζονται φριχτά ο ένας τον άλλο. Ο θάνατός σου η ζωή μου.

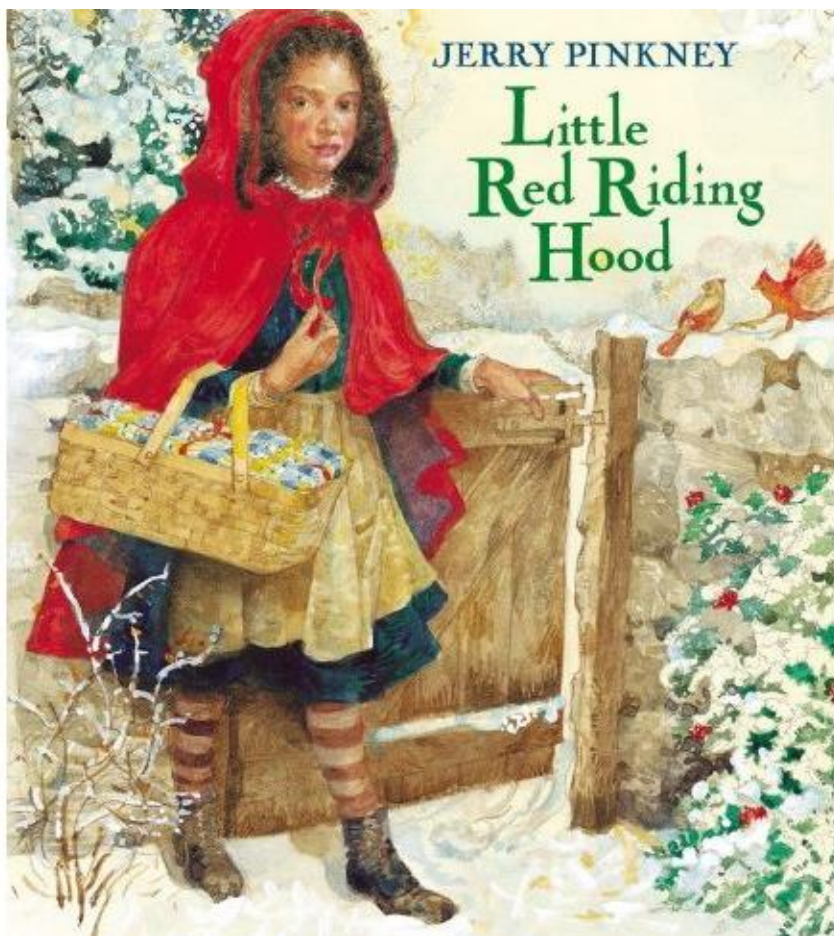
Προβληματικά/Πολιτικώς μη ορθά σημεία στην Κοκκινοσκουφίτσα (4/7)

Είναι πολιτικώς ορθό να εικονίζεται μια Κοκκινοσκουφίτσα να μεταφέρει κρασί; Μήπως τα παιδιά συνηθίσουν στην ιδέα του αλκοολισμού; Κι όμως το 1990 σε δύο σχολεία στην Καλιφόρνια απαγόρευσαν και αφαίρεσαν από τις βιβλιοθήκες των σχολείων το βραβευμένο βιβλίο της Hyman.

[25]

Προβληματικά/Πολιτικώς μη ορθά σημεία στην Κοκκινοσκουφίτσα (5/7)

Έτσι ή το μπουκάλι αφαιρέθηκε από το καλάθι ή το καλάθι σκεπάστηκε με πανάκι.

[26]

Προβληματικά/Πολιτικώς μη ορθά σημεία στην Κοκκινοσκουφίτσα (6/7)

[27]

Ο λύκος εξοντώνεται (οικολογική αστοχία).

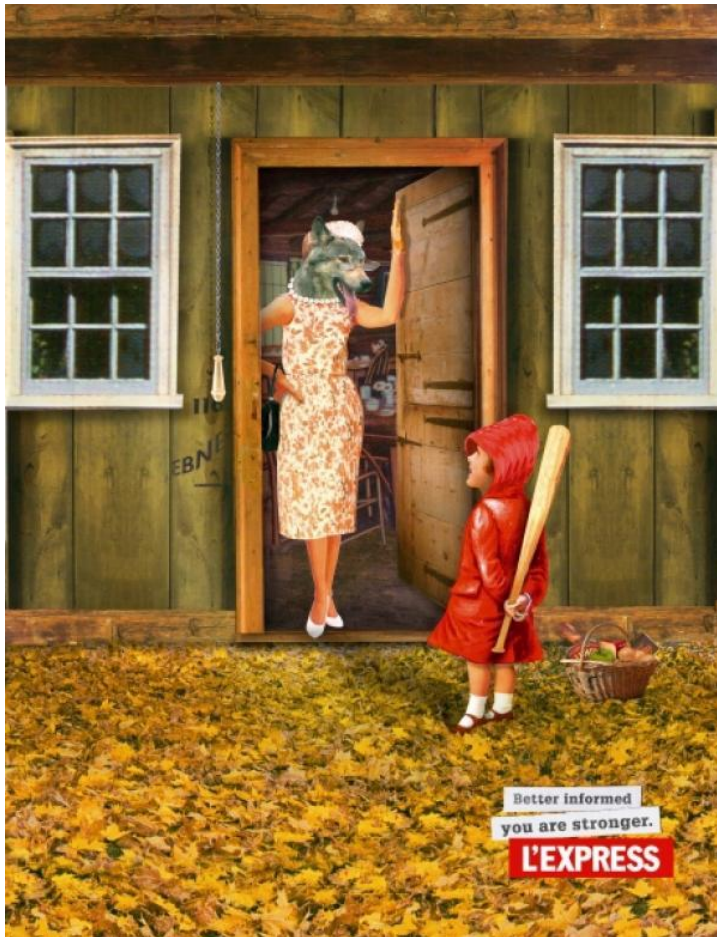
Προβληματικά/Πολιτικώς μη ορθά σημεία στην Κοκκινοσκουφίτσα (7/7)

[28]

Ο λύκος φοράει το νυχτικό της γιαγιάς και ξαπλώνει στο κρεβάτι. **Ομοφοβικό σχόλιο.**

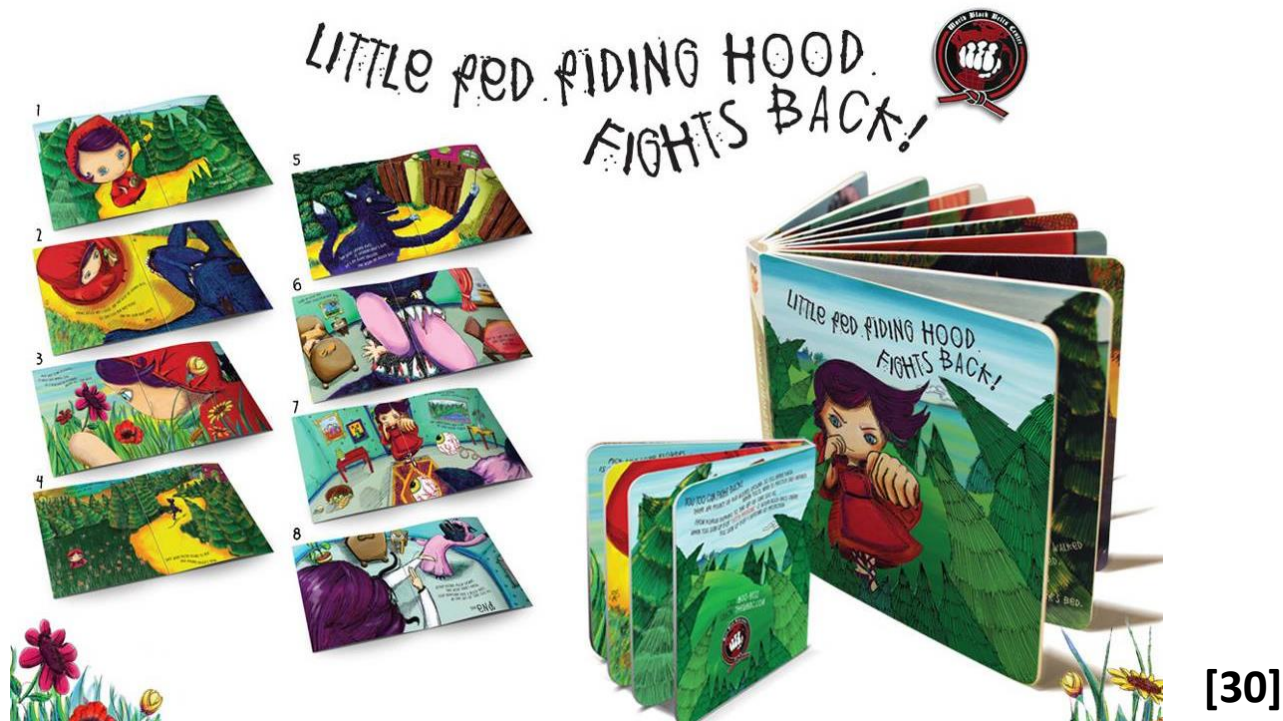
Κοκκινοσκουφίτσα και πολιτική ορθότητα (1/2)

Εδώ δεν παρεμβαίνει ο ενήλικος άντρας για να σώσει την Κοκκινοσκουφίτσα, αλλά εκείνη καταφέρνει να προστατεύσει μόνη της τον εαυτό της.

[29]

Κοκκινοσκουφίτσα και πολιτική ορθότητα (2/2)

Και εδώ.

Πολιτικώς ορθό τέλος των παραμυθιών

«Και έζησαν αυτοί/αυτές καλά
κι εμείς καλύτερα.»

Πολιτική ορθότητα: Θετικά

- Ευαισθητοποιεί απέναντι σε προκαταλήψεις (π.χ. σεξιστική γλώσσα).
- Πλουτίζει το χώρο της παιδικής λογοτεχνίας με νέες τάσεις.
- Ως επαναδιηγήσεις παλιότερων κειμένων αν εκληφθεί ως παρωδία δίνει ευχάριστα, χιουμοριστικά κείμενα.
- Προστατεύει τα παιδιά από τη διαμόρφωση αρνητικών/ βλαβερών στάσεων.

Μη πολιτικώς ορθές εικόνες (1/5)

Μη πολιτικώς ορθή εικόνα, εξαιτίας της μεγάλης σπατάλης του νερού που απαιτεί το μπάνιο σε γεμάτη μπανιέρα.

[31]

Τα τρία λυκάκια στρωθήκανε στη δουλειά και χτίσανε ένα λουλουδένιο σπίτι: έναν τοίχο από κρινάκια και βιολέτες δροσερές, έναν τοίχο από χρυσάνθεμα και πασχαλιές, έναν τοίχο από κυκλάμινα και γιασεμιά κι έναν τοίχο από ανεμώνες και τριαντάφυλλα κόκκινα σαν τη φωτιά. Του βάλανε σκεπή από πλιотρόπια και μια καμπανούλα για κουδούνι. Έστρωσαν χαλί από χαμομήλια στο σαλόνι και στο μπάνιο γέμισαν την μπανιέρα τους με νούφαρα.

Δεν ήταν βέβαια πολύ γερό, ήταν όμως το πιο όμορφο σπιτάκι του κόσμου.

[32]

Μη πολιτικώς ορθές εικόνες (2/5)

Μη πολιτικώς ορθές εικόνα για παιδικό βιβλίο. Ούτε τα τσιγάρα πρέπει να διαφημίζονται ούτε παρόμοιες διαφημίσεις να φιλοξενούνται σε παιδικά βιβλία.

[33]

Μη πολιτικώς ορθές εικόνες (3/5)

Αυτές είναι πολιτικώς μη ορθές παλιές διαφημίσεις τσιγάρων. Οι πρωταγωνιστές είναι παιδιά.

[34]

Μη πολιτικώς ορθές εικόνες (4/5)

Σήμερα ποιος θα
διαφήμιζε τσιγάρα με
κυρίαρχη φιγούρα τον
Άγιο των παιδιών. Δεν θα
ήταν πολιτικώς ορθό!

Guard Against Throat-Scratch
enjoy smooth smoking

PALL MALL^s
greater length of fine tobaccos
travels the smoke further...
**filters the smoke
and makes it mild**

PUFF BY PUFF... YOU'RE ALWAYS AHEAD
take 5 puffs or 10... or 17... when you smoke PALL MALL

Puff by Puff *You're Always Ahead*

STUDY THE PUFF CHART! At the first puff, PALL MALL's smoke is filtered further than that of any other leading cigarette. Moreover, after 5 puffs of each cigarette—or 10, or 15, or 17—PALL MALL still gives you a longer, natural filter of fine tobaccos—guards against throat-scratch.

PALL MALL
FAMOUS CIGARETTES

"WHEREVER PARTICULAR PEOPLE CONGREGATE"

Outstanding...and they are mild!

© 1954, American Cigarette and Cigar Co., Inc.

[35]

Μη πολιτικώς ορθές εικόνες (5/5)

Φυσικά ούτε και ποτά!!

[36]

Παιδικοί ήρωες και πολιτική ορθότητα (1/2)

Τι γίνεται όμως με αγαπημένους ήρωες των κόμικς; Εκτός από τον Ποπάϋ και ο Λούκυ Λουκ είναι φανατικός καπνιστής.

[37]

[38]

Παιδικοί ήρωες και πολιτική ορθότητα (2/2)

Γι' αυτό και στις παλιές
εικόνες έγιναν κάποιες
παρεμβάσεις.
Αφαιρέθηκε το τσιγάρο
και ή αντικαταστάθηκε
από ένα στάχυ ή έμεινε
περίεργα μισάνοιχτο!

[40]

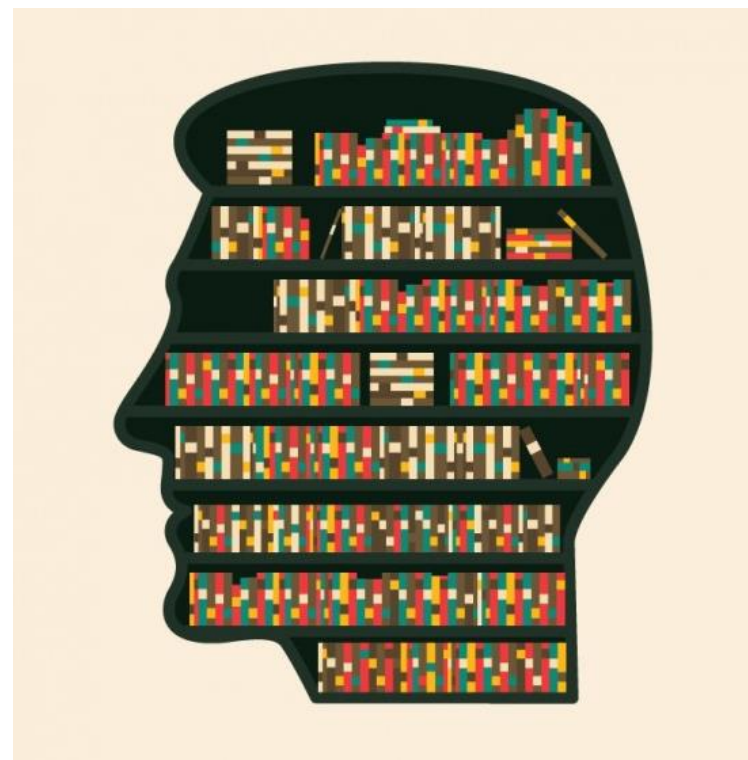
Αρνητικά

- Αποτελεί μια μορφή λογοκρισίας που δεσμεύει το δημιουργό. Κανένας δεν γράφει αν δεν είναι ελεύθερος.
- Υπάρχει ορατός ο κίνδυνος “Λίστας απαγορευμένων βιβλίων”.
- Αποτελεί μια μορφή λογοκρισία που, ιδιαίτερα αν εφαρμοστεί στις διασκευές παλιότερων έργων, στερεί από τον αναγνώστη τη δυνατότητα να δει το ιδεολογικό πλαίσιο μιας άλλης εποχής.
- Είναι καλή λογοκρισία μια ‘προοδευτική’ λογοκρισία;
- Πρακτικά είναι αδύνατο ένα βιβλίο να είναι 100% πολιτικά ορθό (π.χ. θεός Θεός).

Κριτικός αναγνώστης

Η απάντηση στην
οποιαδήποτε ιδεολογία
των κειμένων είναι ο
κριτικός αναγνώστης.

[41]

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Αγγελική Γιαννικοπούλου 2015. Αγγελική Γιαννικοπούλου. «Ιδεολογία στην Παιδική Λογοτεχνία. Πολιτική ορθότητα και παιδική λογοτεχνία». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://opencourses.uoa.gr/courses/ECD3/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λπ., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από τη χρήση του έργου, για τον διανομέα του έργου και αδειοδόχο.
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο.
- που δεν προσπορίζει στον διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο.

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς,
- το Σημείωμα Αδειοδότησης,
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων,
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει),

μαζί με τους συνοδευτικούς υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (1/7)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνα 1: [Διαφήμιση](#), Copyright Chase & Sanborn Coffee. All rights reserved. NY Daily News.

Εικόνα 2: [Διαφήμιση](#), Copyright Van Heusen. All rights reserved. The society pages.

Εικόνα 3 και 4: Εξώφυλλο και ενδεικτικές σελίδες του βιβλίου «[Η Στραβοκώσταινα](#)» / Αργύρης Εφταλιώτης · διασκευή Κώστας Πούλος · εικονογράφηση Νικόλας Ανδρικόπουλος. - Αθήνα : Εκδόσεις Παπαδόπουλος, 2000. Biblionet.

Εικόνα 5: Εξώφυλλο του βιβλίου «[Η κυρία Τάπα, η Υδραυλικός](#)» / Άλαν Άλμπεργκ · μετάφραση Κατερίνα Σχινά, Χάρης Βλαβιανός · εικονογράφηση Τζόε Ράιτ. - Αθήνα : Νεφέλη, 1996. Biblionet.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (2/7)

Εικόνα 6: Εξώφυλλο του βιβλίου «[Η Πολυλογού](#)». / Ζωρζ Σαρή ·
εικονογράφηση Ντανιέλα Σταματιάδη. - 1η έκδ. - Αθήνα : Εκδόσεις Πατάκη,
2000. Biblionet.

Εικόνα 7: Εξώφυλλο του βιβλίου «[Χοντρή σαν μπαλόκι](#)» Άννα Δάρδα -
Ιορδανίδου · εικονογράφηση Κατερίνα Βερούτσου. - 1η έκδ. - Αθήνα :
Διάπλαση, 2007. Biblionet.

Εικόνα 8: Εξώφυλλο του βιβλίου «[Καλοί Τρόποι ή Γουρουνιές](#)» / Σοφία
Ζαραμπούκα · εικονογράφηση Σοφία Ζαραμπούκα. - 1η έκδ. - Αθήνα :
Κέδρος, 2006. Biblionet.

Εικόνα 9: Εξώφυλλο του βιβλίου «[Ο Μυτόγκας](#)», Ειρήνη Καμαράτου -
Γιαλλούση · εικονογράφηση Απόστολος Καραστεργίου. - 1η έκδ. - Αθήνα :
Ψυχογιός, 2004. Biblionet.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (3/7)

Εικόνα 10: Εξώφυλλο και ενδεικτικές σελίδες του βιβλίου «[Η πριγκίπισσα κολοκύθα](#)» / Χάιντς Γιάνις · εικονογράφηση Λίνα Βόλφσγκρουμπερ · μετάφραση Χαρά Στρώνη. - Αθήνα : Κάστωρ, 1999. Biblionet.

Εικόνα 11: Εξώφυλλο και ενδεικτικές σελίδες του βιβλίου «[Αχ, κυνηγέ.. κυνηγέ!](#)» / Ι. Τουργκένιεφ · μετάφραση Κώστας Πούλος · διασκευή Κώστας Πούλος · εικονογράφηση Arlina Cavo. - Αθήνα : Εκδόσεις Παπαδόπουλος, 1998. Biblionet.

Εικόνα 12, 13, 14: Εξώφυλλο και ενδεικτικές σελίδες του δεύτερου τεύχους «[Ο Τεντέν στο Κονγκό](#)», Copyright Hergé. War of Cartoons.

Εικόνα 15, 16, 17, 18: [Προτάσεις για πολιτικώς ορθούς τίτλους για ταινίες του Ντίσνεϊ](#). Copyright Brendan Ternes. All rights reserved. College Humour.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (4/7)

Εικόνα 19: Εξώφυλλο του βιβλίου «[Πολιτικώς Ορθά Παραμύθια](#)» / James Finn Garner · μετάφραση Λίλυ Εξαρχοπούλου. - Αθήνα : Δίαυλος, 2006. Biblionet.

Εικόνα 20: Εξώφυλλο του βιβλίου «[Πολιτικώς Ορθότερα Παραμύθια](#)» / Τζέημς Φινν Γκάρνερ · εικονογράφηση Lisa Amoroso · μετάφραση Λίλυ Εξαρχοπούλου. - 2η έκδ. - Αθήνα : Δίαυλος, 1996. Biblionet.

Εικόνα 21: [Διαφήμιση](#) Action Against Hunger, Copyright Cathedral The Creative Center. Coloribus.

Εικόνα 22: [Διαφήμιση](#), Copyright Nivea, All rights reserved. Ads of the World.

Εικόνα 23: [Διαφήμιση](#), Copyright Sonntags-Zeitung, All rights reserved. Copyranter.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (5/7)

Εικόνα 24: [Διαφήμιση](#), Copywriter: J. Park, Art Director: Kevin Bang / Stephano H. Yang, Creative Director: Steve S. Keum / Peter B. Yoo, Typographer: Lucy S. Kim , Illustrator: Myeong Ho Kim, All rights reserved. Film Light.

Εικόνα 25: Εξώφυλλο του βιβλίου «[Little Red Riding Hood](#)», retold and illustrated by Trina Schart Hyman, Copyright Holiday House. All rights reserved. Goodreads.

Εικόνα 26: Εξώφυλλο του βιβλίου «[Little Red Riding Hood](#)», by Jerry Pinkney, Copyright Little, Brown Books for Young Readers. All rights reserved. Goodreads.

Εικόνα 27: [Διαφήμιση WWF](#), Art Director: Sergio Lobo. Studio: Platinum FMD. Copyright Bpacker. Deviant.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (6/7)

Εικόνα 28: [Λύκος και κοκκινোসκουφίτσα](#). Copyright Maki. All rights reserved. PICCSR.

Εικόνα 29: [Διαφήμιση](#), Copyright L'express. All rights reserved. Coloribus.

Εικόνα 30: Εξώφυλλο του βιβλίου «[Little Red Riding Hood Fights Back](#)», Copyright Regina Groffy. All rights reserved. Cargo Collective.

Εικόνα 31 και 32: Εξώφυλλο και ενδεικτικές σελίδες του βιβλίου «[Τα τρία μικρά λυκάκια](#)» / Ευγένιος Τριβιζάς · εικονογράφηση Έλεν Οξένμπερυ. - Αθήνα : Μίνωας, 2011. Biblionet.

Εικόνα 33: Εξώφυλλο και ενδεικτικές σελίδες του βιβλίου «[Ο Θυμωμένος Άρθουρ](#)» / Hiawyn Oram · μετάφραση Ρένα Ρώσση - Ζαΐρη · εικονογράφηση Satoshi Kitamura. - Αθήνα : Ρώσση Ε., 1988. Biblionet.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (7/7)

Εικόνα 34: [Διαφήμιση](#), Copyright PALL MALL American Cigarette & Cigar Co. All rights reserved. Standard.

Εικόνα 35: [Διαφήμιση](#), Copyright White Rock. All rights reserved. Journal of the White Rock Collectors Association.

Εικόνα 36: [Διαφήμιση](#), Copyright Chesterfield. All rights reserved. Mental Floss.

Εικόνα 37: [Ποπάου](#), CC0 Public Domain, Pixabay.

Εικόνα 38, 39, 40: [Lucky Luke](#), Copyright The Art Mad Wallpapers. The Art Mad Wallpapers.

Εικόνα 41: [Book vector designed by Freepik](#). Free for commercial use with attribution. Freepik.

